

СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дзён:
Мінск — 6.19, 20.03, 13.44;
Віцебск — 6.07, 19.55, 13.48;
Магілёў — 6.08, 19.52, 13.43;
Гомель — 6.06, 19.48, 13.42;
Гродна — 6.32, 20.19, 13.47;
Брэст — 6.38, 20.13, 13.27.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 10 красавіка.

ІМЯНЫ:
Марка, Кірыла, Івана, Астася,
Ляона, Філіпа.

ЗВЯЗДА

КРАСАВІКА 1992 г.
субота, № 75 (21853)

● Выдаецца са жніўня 1917 г.

● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

● цана 50 кап.

ВОЗГЛАС

СУСТРЭЧЫ У ДОМЕ УРАДА

Учора Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Кебіч прыняў групу індыйскіх бізнесменаў — дырэктара аб'яднання «Сіфа» пана Сетна і дырэктара фірмы «Мюлер» пана Дупеліа. Вячаслаў Францавіч расказаў гасцям аб сітуацыі ў рэспубліцы, пазнаёміў іх з існаваннем і праблемамі. Ён асабліва падкрэсліў зацікаўленасць Беларусі ў наладжванні цесных эканамічных і гаспадарчых сувязей з Індыей, якія пасля распаду СССР аказаліся разарванымі.

Індыйскія гасці падзяліліся сваімі планами аб устанавленні трывалых дзелавых кантактаў з нашай рэспублікай, выказаліся за стварэнне Беларуска-Індыйскай гандлёвай палаты, якая садзейнічала б развіццю такіх кантактаў. Ад імя індыйскага ўрада гасці перадалі В. Кебічу запрашэнне наведаць Індыю. Запрашэнне з узаапрацаванымі ўмовамі.

У сустрэчы з індыйскімі бізнесменамі ўдзельнічалі

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ВІЗІТ У АДКАЗ

Губернатар прэфектуры Акіта пан Сасаки Кікудзі прыбыў учора ў сталіцу Беларусі. Гэта яго візіт у адказ на знаходжанне ў Японіі ўрадавай дэлегацыі нашай рэспублікі. Гасця прыняў і меў з ім працяглы гутарку Старшыня Савета Міністраў Беларусі Вячаслаў Кебіч.

Бакі дагаварыліся аб падтрымцы пастаянных кантактаў розных узроўняў.

Піце гарбаты з цукеркамі

Чытачы газеты захаляваліся: прапай цукер. Ды і наконіт гарбаты, між іншым, задаюць пытанні.

Пачнём з гарбаты. Яна ёсць і будзе. Сталі ў ініцыятыўны аддзел і па-курку што знікнуць не збіраюцца. Калі ёсць у нас віна-гарэлачныя талоны, купоны і грошы — набывае. Няма талонаў і купонаў, там бярэ грошы і за 140—150 рублёў зможам набыць гарбаты ў камерцыйных магазінах.

Цяпер пра цукер. Як паведаміла нам пачынальніца аддзела прадуктаў харчавання ўпраўлення гандлю Мінгасу Валентына Кавалеўская, цукру няма. Чакаючы наступлення ў Украіну. Але адкуль пакажуць што яго не даюць. А каб забяспечыць жыхароў горада Мінска, на месці патрэбны хоць бы 2 тысячы тон цукру.

Больш падрабязную інфармацыю мы паспрабавалі атрымаць у дырэктара Мінскага абласнога артыфакт-абаднання «Бакалея». На жаль, ні дырэктар, ні намеснік, каравіч кажуць, нікога, хто мог бы растлумачыць і прасвіціць сітуацыю, на месцы не аказалася. Так што прыдзецца задаволіцца (зноў жа пакажуць) толькі такой інфармацыяй.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Карп на самаабслугоўванні

ЖЫТКАВІЧЫ (У. Пернікаў). Дзе выйшліш у рэспубліку, будзеш падарыць «Чырвоныя зоркі» і «Белая» вось ужо які час зведваюць вострую патрэбу ў камбікармах.

Калі з-за недахваткі іх летас было налічана амаль 900 тон кармавага корму, дык сёння, мяркуючы па ўсім, гэты лічба павялічыцца.

Справа ў тым, што рыба-гаспадаркі дагэтуль не маюць магчымасці закласці дагаворы на пастаўку корму. Значыць, шукай карп сабе матыля, пераходзіць на самаабслугоўванне. Дык адкуль жа быць яго прывагам?

ЗНАХОДЖАННЕ ДЭЛЕГАЦЫІ БЕЛАРУСІ ў ФРАНЦЫІ

У сталіцы Францыі з афіцыйным візітам знаходзіцца дэлегацыя Беларусі на чале са Старшынёй Вярхоўнага Савета Станіславам Шушкевічам. Як паведамілі ў аддзеле інфармацыі МЗС рэспублікі, у паседжэнні суправаджаючы міністр замежных спраў Пётр Краўчанка і старшыня Камісіі па адукацыі, культуры і захаванні гістарычнай спадчыны Ніл Гілевіч.

У сераду С. Шушкевіч сустрэўся з дырэктарам міжнароднага аддзела Міністра замежных спраў Францыі Мішэлем Мітэранам. Ва ўрачыстай абстаноўцы Елісейскага палаца кіраўнік беларускага парламента ад імя рэспублікі падпісаў «Парыжскую хартыю для новай Еўропы» ў ходзе п'я-

рашняга візіту — Беларусь стала паўнапраўнай удзельніцай хельсінскага працэсу і нясе роўную з іншымі еўрапейскімі дзяржавамі адказнасць за захаванне бяспекі на Еўрапейскім кантыненте.

Падпісавшы першай з дзяржаў СНД дакумент, які пачынаецца словамі: «Эра канфрантацыі і расколу Еўропы закончылася», Беларусь разам з іншымі дзяржавамі Еўропы заявіла словамі Парыжскай хартыі, што «з гэтага часу адносіны будуць грунтавацца на ўзаемнай паварце і супрацоўніцтве».

Пасля падпісання двух асноўных дакументаў Нарады па бяспцы і супрацоўніцтву ў Еўропе — хельсінскага Заключэння акта ў лютым гэтага года і Парыжскай хартыі для новай Еўропы ў ходзе п'я-

тактычнай ядзернай зброі, размешчана на тэрыторыі гэта рэспублікі, будзе перададзена раўна ў Расію. Ён высока ацаніў аб'яўленае прэзідэнтам Францыі Мішэлем Мітэранам развіццё супрацоўніцтва ў гэтым галізе правядзення ядзерных выпрабаванняў у зоне Ціхага акіяна. Такі крок Францыі можа стаць добрым прыкладам для іншых ядзерных дзяржаў, уключаў Старшыню Вярхоўнага Савета Беларусі.

Павынікшы сустрэчы бакі падпісалі пратакол аб супрацоўніцтве паміж міністэрствамі замежных спраў абедвух дзяржаў, які адкрывае шырокія перспектывы для сумесных дзеянняў у міжнароднай арэне, адначасна прадстаўнік французскага МЗС.

Падпісанне дакумента аб супрацоўніцтве паміж МЗС Францыі і МЗС Беларусі з'яўляецца сведчаннем асабліва, канструктыўнага адносінаў паміж дзвюма дзяржавамі, адначасна ў гутарцы з карэспандэнтам ІТАР—ТАСС міністр замежных спраў Беларусі

С. Шушкевіч навідаў, што «у нашым дні абараніцы п'янішча СНД стала непалаўнальна, аднак за той час, што Садружнасць існуе, мы пазіцыі не змяніліся — я і цяпер гарачы прыхільнік справядлівай садружнасці супраць незалежных дзяржаў». Аб гэтым заявіў у інтэрв'ю карэспандэнт ІТАР—ТАСС Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч, які знаходзіцца ў французскай сталіцы са сваім першым афіцыйным візітам.

«Нім трэба імкнуцца ўсім сіламі захаваць той мінімальны сярод, які быў з такой цяжкасцю дасягнуты. Разумна, СНД мы не маем маральнага права — гэты пераходны крок прымушвае многіх іхні па свету з працягнутай рукой у пошуках міласціны, у той час калі ўсяго гэтага можна па-аблегчы, выкарыстоўваючы элементарны ўважлівасць падыход», — адзначыў кіраўнік беларускай дэлегацыі.

«Глядзі ў карань» — гэтай крылатай фразы ацаніў

за дапамогу і хочам будаваць сваё жыццё так, каб умесці хоць нейкі здымак становішча саміх».

Заключэнне пратэстае аб прыналежнасці Чарнаморскага флоту, С. Шушкевіч сказаў: «Калі ў галізе ў мінулыя пянадыякі трансфармацыі VI З'езда народнага дэлегатаў Расіі, адразу зразумеем — няма невырашальных праблем. Развіццё аддасці збоку непатрэбнага паспешнасці і шчырага падавання аб вызначэнні далейшага лёсу Чарнаморскага флоту — лагічны вынік разумення, узяцкага падаходу расійскай парламентарна, у якім найвышэйшым інтэлекце я ніколі не сумняваўся. Ва ўсёй гэтай непрыемнай сітуацыі больш за ўсё папалуюць маракі, які аддалі флоту ўсё жыццё і цяпер зведваюць звышжыванне сваёй годнасці. Але ж нехта ўжывае людзей толькі за тое, што яны з'яўляюцца патрыятымі Расіі аб патрыятымі СССР, Беларусь, на ішчасце, пазбегла ўсяго гэтага».

У нашым дні абараніцы п'янішча СНД стала непалаўнальна, аднак за той час, што Садружнасць існуе, мы пазіцыі не змяніліся — я і цяпер гарачы прыхільнік справядлівай садружнасці супраць незалежных дзяржаў». Аб гэтым заявіў у інтэрв'ю карэспандэнт ІТАР—ТАСС Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч, які знаходзіцца ў французскай сталіцы са сваім першым афіцыйным візітам.

«Нім трэба імкнуцца ўсім сіламі захаваць той мінімальны сярод, які быў з такой цяжкасцю дасягнуты. Разумна, СНД мы не маем маральнага права — гэты пераходны крок прымушвае многіх іхні па свету з працягнутай рукой у пошуках міласціны, у той час калі ўсяго гэтага можна па-аблегчы, выкарыстоўваючы элементарны ўважлівасць падыход», — адзначыў кіраўнік беларускай дэлегацыі.

«Глядзі ў карань» — гэтай крылатай фразы ацаніў

за дапамогу і хочам будаваць сваё жыццё так, каб умесці хоць нейкі здымак становішча саміх».

Заключэнне пратэстае аб прыналежнасці Чарнаморскага флоту, С. Шушкевіч сказаў: «Калі ў галізе ў мінулыя пянадыякі трансфармацыі VI З'езда народнага дэлегатаў Расіі, адразу зразумеем — няма невырашальных праблем. Развіццё аддасці збоку непатрэбнага паспешнасці і шчырага падавання аб вызначэнні далейшага лёсу Чарнаморскага флоту — лагічны вынік разумення, узяцкага падаходу расійскай парламентарна, у якім найвышэйшым інтэлекце я ніколі не сумняваўся. Ва ўсёй гэтай непрыемнай сітуацыі больш за ўсё папалуюць маракі, які аддалі флоту ўсё жыццё і цяпер зведваюць звышжыванне сваёй годнасці. Але ж нехта ўжывае людзей толькі за тое, што яны з'яўляюцца патрыятымі Расіі аб патрыятымі СССР, Беларусь, на ішчасце, пазбегла ўсяго гэтага».

У нашым дні абараніцы п'янішча СНД стала непалаўнальна, аднак за той час, што Садружнасць існуе, мы пазіцыі не змяніліся — я і цяпер гарачы прыхільнік справядлівай садружнасці супраць незалежных дзяржаў». Аб гэтым заявіў у інтэрв'ю карэспандэнт ІТАР—ТАСС Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч, які знаходзіцца ў французскай сталіцы са сваім першым афіцыйным візітам.

«Нім трэба імкнуцца ўсім сіламі захаваць той мінімальны сярод, які быў з такой цяжкасцю дасягнуты. Разумна, СНД мы не маем маральнага права — гэты пераходны крок прымушвае многіх іхні па свету з працягнутай рукой у пошуках міласціны, у той час калі ўсяго гэтага можна па-аблегчы, выкарыстоўваючы элементарны ўважлівасць падыход», — адзначыў кіраўнік беларускай дэлегацыі.

«Глядзі ў карань» — гэтай крылатай фразы ацаніў

Рублёвая прастора: «Чутны гук гапак 3 далячыняў...»

Нязначны ваганні курсу амерыканскага долара ў адносінах да рубля, што з'яўляецца характэрнай асаблівасцю сённяшняга валютнага рынку, выклікаюць самай рознай прычынай, часам незвычайнай. Напрыклад, п'янішча, якія да апошняга часу працягвалі ў лёгкай прамысловасці некаторых рэгіёнаў былога СССР, спяшаліся да мяняльных кантор, каб хутчэй пазбавіцца ад сваіх рублёвых заробкаў. Аб гэтым чарговым абшчым стабілізаваць рубель выступаў па Расійскаму тэлебачанню Ягор Гаідар — тут ужо да пунктаў абмену спяшалася іншая публіка. Здаючы валюту, яны садзейнічалі кароткачасоваму і не вельмі прыкметнаму паніжэнню курсу долара.

Вызначыць ж дзяржаўны курс навукага долара спрэчка паміж двума асноўнымі даўгатэрміновымі фактарамі: інфляцыяй, якая нарастае, нягледзячы ні на якія намаганні ўрада, і краінічным дэфіцытам навуных грошай. З інфляцыяй (павышэннем фактара) ўсё зразумела: чым вышэй ціжы на тавары і паслугі, тым ніжэй курс рубля, а значыць, вышэй у адносінах да яго долар. Што дачыцца дэфіцыту навуных грошай (зніжэння фактара), то патрабуюцца некаторыя тлумачэнні.

Але спачатку зважым, што не хаванне толькі навуных рублёў, але і безнавуных. Адна з прычын — ланцуговая рэакцыя ўзаемных непаўнацэннасцей рублёвай прасторы. Другая і таксама немалаважная прычына — застарэлыя неадпаведнасці рэальнага кошту навуных і безнавуных грошай. Пацвярджэнне гэтага — і частка ў апошні час аб'явы пра продаж грошай навуных за безнавуных ці наадварот. Кэфэцыент абмену даходзіць да 1,35—1,4, а значыць, на карысць навуных.

БелПАН.

КУРС ВАЛЮТ ПА СТАНУ НА 8 КРАСАВІКА 1992 ГОДА (першая лічба — купля, другая — продаж)

У мяняльных канторах Рэсп.	У мяняльных канторах банкі «Комплекс» (Мінск)
Долар ЗША	124-136
Марка ФРГ	71-82
Аўстралійскі долар	76-100
Брытанскі фунт	173-228
Фінская марка	22-29
Японская іена	0,7-1
Канадскі долар	84-109

ЦЯЖКА, АЛЕ БУДУЮЦЬ

ГОМЕЛЬ. У наш час шалёных цен інюгія прадпрыемстваў вымушаны былі заахсерваваць будучыню жыцця для сваіх работнікаў. На гэтым сумным фоне прынятым выключэннем з'яўляецца станабудуўніца аб'яўленне імя Кірава. Яно ўзводзіць разам шматлікіх людзей — дамы і дзяўчыцы, якія ўзялі ў рысе горада ста ўчасткаў пад забудову катэджамі.

На сёлёты год прадпрыемства мае намер выдзеліць для будаўніцтва жыцця 25 мільёнаў рублёў.

Рэальна ацэньваючы сітуацыю, шмат якія гандлёвыя прадпрыемствы і фірмы, наколькі магчыма, змяняюць інкасацыю атрыманай наяўнасці ў банк. Як іх не зразумець — здася за бяспечна, гэта значыць адзіна, а назаўтра паспрабуй выдасці з таго банка крэдыт. Патрэбнасць жа ў ім у гандлёвых прадпрыемстваў сёння вялікая, як ніколі. А звартаючыся да іншых кантрагентаў, можна знайсці самыя розныя спосабы перавесці наяўны грошы ў безнавуны. Эксперты налічваюць звыш 30 адносных законаных спосабаў афармлення падоўжных дзелак.

Банкі таксама часам затрымліваюць грошы кліента дзеля правядзення сваіх унутраных апераций. Яшчэ і тлумачыць: грошы, маўляў, у дарозе. Пры гэтым кліент, за выключэннем эстонскага (у рэспубліцы прыняты закон, які дысцыплінуе банкі), фактычна безабаронны.

Пераходзіць да прагнозу, можна меркаваць, што ў бліжэйшы час на курс долара ЗША ў рублёвай прасторы можа паўплываць дагаворнасць «рублёвага дожджа», які правядаецца на Расію, Балтыю, Беларусь і іншыя рэгіёны, калі Краўчук выканае сваю пагару і забароніць хаджэнне рубля на Украіне. Зрэшты, парламент гэтай рэспублікі не бачыць рэальнай праграмы рэформ, а таму, здаецца, не вельмі настроены мяняць групам канкан на «самасцісны» гапак.

Тым часам і швэрдная канверсуючая валюта прасітвае паступаць у СНД праз рэспубліку. Праблемы. Таманіш, мытнічкі ўжо не адзіліце той факт, што шмат хто ўзводзіць вялікую колькасць навуных валюты. Судым даходзіць ішчы раз да мільёнаў долараў ЗША. У гэткага роду дзелках часта замешаны зразумела, на карысць навуных.

Войсках. 1990 г. — загінуты тое саадат: два самазайбытцы, адзіна нязначны выпадак, адзіна загінуты чатыры афіцэры. 1991 г. — зноў тры смерці сярод радавога саставу: адзіна — на глебе нястатку адносінаў, адзіна — самазайбытца на глебе педарэстэй, яшчэ адзіна — нязначны выпадак. Загінуты ў мінулым годзе і тры афіцэры, двое — на віне шывільных асоб. Мусу запэўніць, што смертоўнасць у нашых войсках у 5 (!) разоў меншая, чым на «грамадзянства». Трэба сказаць, аднак, што да 1990 года ў нас было 15—16 смертных выпадкаў кожнаго год.

— Вы гарыце, у арміі развал, Садзаты іншыя нацыянальнасці бегуць, дык ці могуць ципер нашы саўпаны проціпаветраныя войскі на абараніць?

— Бажыць недзе дзевасце чалавек у год. Адразу ж, калі справа дачыцца баявога джурства, мы змяняем іх новымі ваеннаслужачымі. Што ж да нашай боагатаўнасці, то магу сказаць, што да нас звартаюцца Польшча, іншыя краіны былога сацігера, хоць спачатку буй паўны разрыў усялякіх сувязей. Есць такое. Дык вомі, каб яго забяспечыць, практычна трэба, што і як ім карыстацца, без паслуг нашых войск ППА не абыйсця.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Абдууца візіты ў Італію

РЫМ. (Кар. ІТАР—ТАСС Аляксей Галаў). Прэм'ер-міністр Беларусі Вячаслаў Кебіч і прэм'ер-міністр Украіны Вітольд Фокін прыбудуць у візіт у Італію адпаведна 13 і 15 красавіка. Аб гэтым наведанні сёння прадстаўнік МЗС Італіі на штотыднёвай сустрэчы з журналістамі.

Кіраўнікі ўрадаў Беларусі і Украіны правядуць тут перагаворы са Старшынёй Савета Міністраў Італіі Джуліа Андэаці і з міністрам замежных спраў Джані дэ Мікелісам. Запланаваны таксама іх сустрэчы з прадстаўніцтвамі дэлегацыі Італіі.

ЛА-МАНШ НЕ ПЕРАШКОДА

КАМ'ЯНЕЦЬ (Ю. Фёдарав). Ангійскі вопыт свіагадоўлі будзе выкарыстаны ў саўгасе-кампаніе «Белавескі». Ён зацікаваў мясцовых жывёлаводаў, якія працуюць на буйным комплексе, адладжаны тэхналогіі вытворчасці мяса. Выхад прадукцыі на агляду кармоў у ангійскай фірме значна вышэйшы. Ну, а наваблямі на комплексе саўгас «Белавескі» сталі некалькі партыя ангійскіх свіней. На іх адкорме будзе ўкараняцца новая тэхналогія.

Аднак ёсць чаму навушчыцца і ў беларускіх жывёлаводаў. У саўгас прыведуць па вопыт англічане.

Палкоўнік у адстаўцы — Дамітрый Пісякоў, які пражывае ў Мінску, днём прыйшла баязлівасць з Алма-Аты. Прыцягнуў увагу адрадыўца — Алма-Ата, вул. Тулебаева, 119, кв. 5, Кунаева Д. А.

У бандэроўцы ляжала кніга былога партыйнага кіраўніа Казахстанца «Аб мым чаче», якая зусім яаднаўча ўбачыла свет у Ядла-Аліпскім кніжным выдавецтве. На тэматычным лісце надісе

— Па-першае, нашы войскі ципер падпарадкоўваюцца Ша-пішківаці Кіастанці? — Зусім нідзьява быў падрыхтаваны сумесны з урадам пратакол аб перадачы ўсіх войск проціпаветранай абароны, размешчаных на тэрыторыі Беларусі, апошняй. Так што ў бліжэйшай будучыні мы павінны поўнацэнна аддасці пад юрысдыкцыю рэспублікі.

— Урадам прынята развіццё аб стварэнні нацыянальнага войска. Якое месца там будзе адрэзана войскам ППА? — Пра п'яныя месца мы ципер вельмі цяжка адкажам. Яшчэ не вырашана наша ваенная дэктрына: якія нам узрабаванні і войскі патрэбны, а якія не.

Мне здаецца, што войскам ППА павінна аказвацца асабліва ўвага. Мы не збіраемся ні на каго наступіць, а вось для абароны без сучасных, мадэрнізаваных войск ППА, яадма, не абыйсця. Тут не заахлалася асабістым мундзірам ці мундзірам нашых войск. Гэта аб'ектыўная рэальнасць. Мы ў

«Армія цяпер трымаецца на чыстым энтузіязме»

Гутарка з камандуючым войскамі проціпаветранай абароны рэспублікі генерал-лейтэнантам Вячаславам АСМАЛОЎСКИМ.

— Па-першае, нашы войскі ципер падпарадкоўваюцца Ша-пішківаці Кіастанці? — Зусім нідзьява быў падрыхтаваны сумесны з урадам пратакол аб перадачы ўсіх войск проціпаветранай абароны, размешчаных на тэрыторыі Беларусі, апошняй. Так што ў бліжэйшай будучыні мы павінны поўнацэнна аддасці пад юрысдыкцыю рэспублікі.

— Урадам прынята развіццё аб стварэнні нацыянальнага войска. Якое месца там будзе адрэзана войскам ППА? — Пра п'яныя месца мы ципер вельмі цяжка адкажам. Яшчэ не вырашана наша ваенная дэктрына: якія нам узрабаванні і войскі патрэбны, а якія не.

Мне здаецца, што войскам ППА павінна аказвацца асабліва ўвага. Мы не збіраемся ні на каго наступіць, а вось для абароны без сучасных, мадэрнізаваных войск ППА, яадма, не абыйсця. Тут не заахлалася асабістым мундзірам ці мундзірам нашых войск. Гэта аб'ектыўная рэальнасць. Мы ў

прыклад, на даны момант у кожнага з трох названых войсковых падраздзяленняў існуе свой тыл. А навошта нам тры тылы, калі патрэбна ўсяго адзін? І так можна прайсціся па цыламу шэрагу пытанняў.

Іншая справа, што скарачэнне павінна праводзіцца цы-лі-за-ва-на, а не так, як, напрыклад, праводзіў яго ў свой час Хрушчоў, які хацеў ледзь не кожнага танкіста пасадзіць на трактар.

Войскі ППА ўважліва вы-валяе далёка не поўнацэнна. Але і тыя афіцэры, што паддадуць пад скарачэнне, без работы не застануцца. У нас вельмі высокая падрыхтоўка. І тое, што наша ППА—лідэр ва ўсёй ППА былога Саюза—гэта таксама аб'ектыўна.

Напэўна, і гэта прымуша афіцэраў-беларусаў з іншых рэспублік звартацца да нас з просьбай аб уладкаванні на тэрыторыі рэспублікі?

— Гэта, і шэраг іншых прычын. Нездзе за сотню такіх афіцэраў мы ўсё ж узялі. Падобных зваротаў цяпер — больш тысячы. Мы не можам цешыць сябе і тых, хто да нас звартаецца, абшчаканамі-цацканамі. А ўвогуле гэта вельмі складаная і балючая праблема.

Але ж ёсць і афіцэры іншых нацыянальнасцей, якія таксама хочуць пехаць на волю радзіму?

— Мізэр. Разумею, самы сапраўдны мізэр. Пяць ці сем

украінцаў-афіцэраў паехалі ад нас да сябе дамоў. Для на-гляднасці магу прывесці нацыянальную раскладку афіцэраў, прапаршчыкаў, асабовога саставу нашых войск. Афіцэры: 60 працэнтаў—рускіх, 22—беларусаў, 13—украінцаў. Прапаршчы-ка: 60 працэнтаў беларусаў, 20—рускіх, 15—украінцаў. Аса-бовы састав: 38 працэнтаў беларусаў, прыблізна столькі ж рускіх, астатнія — узбекі з азербайджанцамі.

— Якая б ні была стабільная і спакойная наша рэспубліка, але ўпэўнены, што апошні з нашых войск бегуць.

— Бегуць. І мы стараемся ставіцца да гэтага з разуменнем. Хоць калі садзеш скажыць рукі і глядзеш, як разбегваюцца баявыя разлікі, можна ўвогуле застанца ні з чым і ні з кім. Сённяшняю сітуацыя ў арміі нельга не назваць развалам, анархіяй. Армія трымаецца, на мой погляд, выключна на энтузіязме асабліва ей адданах, які ні ачарняюць людзей у ваеннай форме.

Не губель саадат ці афіцэраў у мірны час асноўная бяда арміі. Як гэта спрабуюць ципер паказаць, а нывячэннасць, нягледзячы на гэта, не можа быць больш лёгкай канкрэтна, асобна ўзятага ваеннаслужачага, які павінен выконваць «святы абавязак», а атрымаць...

— Добра, прывяду вам канкрэтны лічыбі гібелі ваеннаслужачых у проціпаветраных

ПРА ЛЮДСКАСЦЬ

ВЯЛІКАЯ моц выпадку. І тады, калі гэтая моц праявілася з асаблівай сілай, мы лепш пачынаем разумець будзённае, незвычайнае, пачынаем асэнсавана ў яго ўважліва і фактам.

У адзін і той жа час у аддзяленні прыроджаных паракі сэрца БелНДІ кардыялогіі выпадак з двума хворымі — 31-гадова, 38 гадоў, маці дзяцця з Брэстчыны, і Марыну, даўжыня 18 гадоў, аднае дачку ў мінскай сям'і. Паступілі яны сюды з алкокальным паракі. Прыроджаных паракі сэрца налічваюцца цэлыя тэзіны, адны з іх адпускаюць чалавека для жыцця гадзіны — бо дактары бясспыльна ў выпадках трагічных памылак прыроды, іншыя — гадзіны, у залежнасці ад арганізма і магчымасцей медыцыны.

Дык вось, у Зінаіду і Марыну парок быў у прычыне аперабельны, гэта значыць, хірургічнае ўмяшанне ў такіх выпадках робіць сэрца здаровым і моцным. Але гэта ў прычыне. Зінаіда па ўсіх акалічнасцях апераванне рабіць было пазнава, якое не было пазнава ў раннім узросце і які па дзіўнаму, збегу акалічнасцей дазволіў дзяцця чалавека стаць гадзіна без асаблівых праблем, нарэшце заявіў аб сабе ў спалучэнні са складанейшымі ўскладненнямі на лёгкіх. Марыну лёс распарадзіў інакш і для набыцця такіх жа ўскладненняў адпусціў толькі два гады яе жыцця на гэтай зямлі. 38 і 2. І Зінаіда, і маці Марыны чалавек, на якога яны маліліся,

Вечны рухавік

бо ўжо толькі ад яго залежала, ці будзе прымыкаючы гэтыя лічы — 38 і 2, сказаў прама: позна. Позна рабіць апераванне. Шанцаў на яе пасляхвы зыход амаль няма. Смерць можа наступіць у любы момант — праз дзесяць хвілін пасля пачатку апераванні ці праз суткі пасля яе заканчэння. Даў зразумець: на хату браць грэх на душу. А ішчы сказаў гэтак жа прама, што сэрца прыкладнае жыццё з прыроджаным паракі складае 32 гады. Гэта ён таксама павінен быў сказаць, бо за многія гады зносін з чыжы, часта невылучна зносіны перахвалюе, што яны хочучы ведаць прайду на для прайшчых сліз. Яна ім патрэбна, як ігракам інфармацыі аб часе гульні, каб не рабіць хадзіў неабдумана, дарэмных ці проста неэфектыўных.

Здароваму чалавеку, якому, дзякуй Богу, не давалася ні мінуць пажыццё з фізічным і душэўным болем безнадзейна хворых, ніколі не зразумець ход і думак і логіку іх учынкаў. У гэтых людзей свае ў мінуты непаладобна на звычайную, філасофію жыцця, на шкале каштоўнасцей іх прыярытэты сярэд каштоўнасцей маральных, і хоча жыццё яны з-за прыхаванні лёсу адным днём, дзякуючы яму ці прыкладнае яго, іх думкі скіраваны ў вечнасць, і ў гэтай вечнасці яны шукаюць збавенне ад болю, ад лёсу, ад заўтрашняй невядомасці.

Здароваму чалавеку — таму, магчыма, здасца паспешнай, няўзвешанай, эмацыянальнай рэакцыя Зінаіды і маці дзяцця на словы Яўгена Міхайлавіча Кіселя, загадкава аддзялення. Для яго ж просьба як мага хутчэй рабіць апераванне пры ясным усведамленні жанчыны магчымасці трагічнага яе зыходу не была нечаканасцю. Ён ведаў, што вельмі часта, выбіраючы паміж жыццём, ператвораным у чаханне смерці, і смерцю, якая хоча ў адным выпадку са ста можа саступіць месца жыццю, людзі аддаюць перавагу смерці.

Кожны год у Беларусі нараджаецца каля тысячы дзяцей з паракі сэрца рознай ступені складанасці. Яўген Міхайлавіч, працуе ў кардыяхірургі ўжо амаль пятнаццаць гадоў, прышоў да несучальнага вываду: вельмі часта ён, замест таго каб рабіць сваю непасрэдную справу — выпраўляць памылкі прыроды, не-не ды і вымашы канстатаваць, што рабіць гэта позна. Фактычна яго аддзяленне павіна быць апош-

нім звяном у трывалым ланцугу ранняй дыягностыкі прыроджаных паракі сэрца, выяўлення атыпальнага тэрміну для апераваннага ўмяшання і самай апераванні. Але з-за дрэннага забеспячэння медыкаў на месцах сучаснай дыягностычнай апаратуры — а то і поўнай яе адсутнасці, з-за некаваліфікацыі бачных урачы аддзялення вымашы займацца і адным, і другім. І трэцім. Тэжыла час, зніжэнне алады іх малельскага, але высокакаваліфікаванага калектыву.

Калектыв аддзялення добра знаёмы з дасягненнямі сваіх калег за мяжой. Ён мае права параўноўваць здольнасці, умовы беларускіх кардыяхірургаў і тых жа немцаў і англічан. Яго параўнанне на карысць нашых дактароў: пры значна горшым забеспячэнні спецыяльнай апаратуры, сучаснымі медыкаментамі іх вынікі не ўступаюць вынікам спецыялістаў з вышэйшых капіталістычных краін. А на тэрыторыі былога СССР беларуская школа кардыяхірургі — адна з самых аўтарытэтных.

Усе 70 з лішнім гадоў свецкага жыцця прыроджаных паракі сэрца гадзіны: усе лепшае — дэцым і верылі, што гэта сапраўды так. Зараз мы разумеем, як памыляліся. Але мы яшчэ не да канца ўсведамлілі: многае з таго, што зроблена для дзяцей (дзі і не толькі для іх), зроблена не дзякуючы, а насуперак намагаючыся дзяцця. Колькі гадоў безліч валоты выдаткоўвалася на ваяжы за мяжу

функцыянераў ад медыцыны, а не на стажыроўку там маладых, здольных урачоў, закупку абсталявання іх лекарстваў; на ахову адароў выдзяляліся мізэрныя, у параўнанні з вясенна-прамысловым комплексам, сродкі; зарплата тых жа кардыяхірургаў і зараз ніжэйшая за заробаткі некаваліфікаваных рабочых.

Зрэшты, хіба толькі ў медыцыне такое становішча? Хіба не з працягнутай рукой хоць бы на шэфіа, спонсара, менажэра, на розных замежных фондах і багачах нашай культуры, адукацыі, сацыяльнае забеспячэння, а зараз ужо і вытворцы? Ды можа быць упэўнены, уся гэтая даламагоа звоніць — так, дробязь, пра якую ў народзе кажучы: «Не ведаю, дык не наліжашся». І адно, і другое, і трэцяе моцна ў першую чаргу людзям, аднымі сваёй справе без астанку — такімі, як Кісель, браты Ермаловічы, невядомыя для ўсіх, але любімыя ў вузкіх колах дырэктары і выкавальні дзіцячых дэмоў, сёстры міласэрнасці, вясковыя настаўніцы, рэдакцыя інжынераў і канструктараў. Гэта яны імятуюць любую справу, гэта яны не даюць разваліцца і пусціць на ветры тое, што ў час усеагульнага развалу засталася ад «плёнах» намагаючы бюракрату розных масцей — ад камуністычных да супердэмакратычных, гэта яны працуюць на рэальны суверэнітэт Беларусі больш, чым тузіны дэпутатаў рэспубліканскага парламента.

Яшчэ паўна, ці не так? І там не менш мы лепш за ўсё ўсёма захоўваем каміні і металы, менш — расліны і жывёлы, і менш за ўсё чалавека. Не справядліва, неадмысліва і занадта вялікая раскоша для маладой і беднай дзяржавы.

Зрэшты, мы забыліся пра Зінаіду і яе маленькую сяброўку па пачыстках. Яўген Міхайлавіч Кісель усе ж уступіў штодзённым настольным просьбам першай і маці другой. Ранняй перада апераванні яшчэ раз папярэдзіў аб магчымым зыходзе і, пачуўшы «усё роўна рабіце», і пачуўшы «усё роўна рабіце», вынік такі: Марына памерла на апераванні, а Зінаіда ўжо выпіслася і гадзіна дома сваіх малых. Так распарадзіў лёс... І ўсё ж важна, што жыццё не скарылася, што не адольна цяга людзей да яго выратаваў аднаго і дала надзею іншым. Яна, надзея, пульсуе ва ўнісон з пульсаваннем сэрцаў учора яшчэ асуджаных, а сёння здаровых і моцных — тук-тук, тук-тук, тук-тук. Чуюць? Гэта вечны рытм жыцця, гэта перамога чалавечага духу над смерцю, гэта сведчанне магчымасцей нашых спецыялістаў.

Як шкада, што гэтак «тук-тук» шмат дзе ледзь-ледзь прабівае з-пад бюракратызму і абываўсці. Ці не заткну яно заўтра?

Ярэслаў ЧАПЛА.
На здымках: загадчык аддзялення прыроджаных паракі сэрца БелНДІ кардыялогіі Яўген Міхайлавіч Кісель; верніца памочнікі ў рабоце медсестры Алена Дарафеева і санітарка Настасья Дудзінская.

У час станаўлення нашай дзяржавы ўсё ж за вялікай палітыкай забываем пра асноўны капітал, які можа прынесці Беларусі выдаткі і аўтарытэт хутчэй, чым шматлікія праграмы і важныя пагадненні. Мы забываем пра таленты нашага народа, мы нічога не робім, каб актывізаваць іх, каб стварыць ім умовы дзейнасці, якіх яны вартыя, каб людзі ў рэшце рэшт адчулі, што яны — наладзі аіора нацы, наладзі і аіора маладой дзяржавы. Як растуць тэжыла, ад каго залежаць рэформы, то рухавік прагрэсу, прычым вечны рухавік, — не сучасныя тэхналогіі, а чалавек, які ўсё гэта стварае.

Банальная ісціна, ці не так? І там не менш мы лепш за ўсё ўсёма захоўваем каміні і металы, менш — расліны і жывёлы, і менш за ўсё чалавека. Не справядліва, неадмысліва і занадта вялікая раскоша для маладой і беднай дзяржавы.

Зрэшты, мы забыліся пра Зінаіду і яе маленькую сяброўку па пачыстках. Яўген Міхайлавіч Кісель усе ж уступіў штодзённым настольным просьбам першай і маці другой. Ранняй перада апераванні яшчэ раз папярэдзіў аб магчымым зыходзе і, пачуўшы «усё роўна рабіце», і пачуўшы «усё роўна рабіце», вынік такі: Марына памерла на апераванні, а Зінаіда ўжо выпіслася і гадзіна дома сваіх малых. Так распарадзіў лёс... І ўсё ж важна, што жыццё не скарылася, што не адольна цяга людзей да яго выратаваў аднаго і дала надзею іншым. Яна, надзея, пульсуе ва ўнісон з пульсаваннем сэрцаў учора яшчэ асуджаных, а сёння здаровых і моцных — тук-тук, тук-тук, тук-тук. Чуюць? Гэта вечны рытм жыцця, гэта перамога чалавечага духу над смерцю, гэта сведчанне магчымасцей нашых спецыялістаў.

Як шкада, што гэтак «тук-тук» шмат дзе ледзь-ледзь прабівае з-пад бюракратызму і абываўсці. Ці не заткну яно заўтра?

Ярэслаў ЧАПЛА.
На здымках: загадчык аддзялення прыроджаных паракі сэрца БелНДІ кардыялогіі Яўген Міхайлавіч Кісель; верніца памочнікі ў рабоце медсестры Алена Дарафеева і санітарка Настасья Дудзінская.

Яшчэ паўна, ці не так? І там не менш мы лепш за ўсё ўсёма захоўваем каміні і металы, менш — расліны і жывёлы, і менш за ўсё чалавека. Не справядліва, неадмысліва і занадта вялікая раскоша для маладой і беднай дзяржавы.

Як шкада, што гэтак «тук-тук» шмат дзе ледзь-ледзь прабівае з-пад бюракратызму і абываўсці. Ці не заткну яно заўтра?

Ярэслаў ЧАПЛА.
На здымках: загадчык аддзялення прыроджаных паракі сэрца БелНДІ кардыялогіі Яўген Міхайлавіч Кісель; верніца памочнікі ў рабоце медсестры Алена Дарафеева і санітарка Настасья Дудзінская.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

СТВАРАЦЬ, А НЕ РАЗБУРАЦЬ

У складанай абстаноўцы адбываюцца пераўтварэнні ў грамадстве. На цяжкіх так званых пераходных пераходах ідзе накаленне на адным полюсе багачы, капіталу, а на другім — дэстабілізацыя, разваліны на развалінах і разваліны на развалінах.

Па сутнасці, прычыны для нас досюль светлага будучага многім бачыцца на шляху да капіталізму. Так, капіталізм па многіх пазіцыях сёння ва ўважэнні людзей больш прывабны, чым тое грамадства, якое будавалася ў нас звыш 70 гадоў.

Аднак і капіталізм капіталізму — розніца. Цяперашні, постіндустрыяльны, па ўраўню свайго развіцця ў стане праводзіць — і праводзіць шырокую сацыяльную палітыку, вырашае і ўжо вырашае многія праблемы, які прагназавалі класікі марксізму. У нас жа выразна праявілася артысцкая праца на капіталізм эпохі першапачатковага накалення капіталу. Для дасягнення ўраўню развіцця капіталістычных краін пры нашым развале патрэбны многія гады. Відавочна, архітэктарам новага будынка трэба было б старанна распарадзіцца яго малым і дасканалым вызначэннем спосабы будаўніцтва. Гэта ж не лішнім было б спытаць у народа, ці жадае ён прыняць такую мадэль грамадскага ладу і такі спосаб яго ўсталявання.

Вялікі разбурэння асабліва цяжка адбываюцца на сферы эканомікі. Тут мы ў многім спазнаемся, пажынаючы горкі плён сваёй неапраўданасці. Безумоўна, у 1985 годзе былі лепшыя перспектывы для паспяховай рэалізацыі рыначных

адносін, чым цяпер. У той час змяненне сацыяльна-эканамічных адносін і пераход да рыначных маглі б ажыццявіцца больш цырылічным, рэгульным і базавым — спосабам (без «шокаў»), разлічаным на дастаткова вялікі тэрмін.

Галоўны змест перабудовы эканомікі павінен былі б складацца з структурных змяненняў, накіраваных на развіццё шматукладнай вытворча-гаспадарчай дзейнасці, арыентаванай на вытворчасць тавараў народнага спажывання. У аснову ўсіх гэтых працэсаў трэба было б пакласці не толькі сістэму размеркавання, а найперш такі эканамічны механізм, які дазволіў бы прыбыліць, прымажаць тое, што маем.

Ігнараванне гэтымі патрабаваннямі прывяло да таго, што замест радыкальнай перабудовы эканомікі ідзе яе разбурэнне.

Гэта ў значнай меры абумоўлена дэфіцытам улады. Разважэнні на працягу сямі гадоў аб тым, што ранейшыя гаспадарчыя ўладныя структуры разбураны, а новыя не створаны, — вельмі спрэчныя. Усё гэта не больш, чым дэмагатычны трюк. Улада і называецца ўладай, каб з улікам канкрэтных умоў і абставін вызначыць формы і метады спосабы сваёй самарэалізацыі, у тым ліку ў таліне эканомікі.

З улікам тэндэнцыі падзелу ўлад на заканадаўчую, выканаўчую, судовую кожная з іх павіна валодаць адноснай самастойнасцю. Больш таго, ва ўмовах пагарзы канчатковага развалу эканомікі ўнізе неабходна ва ўмяшанні вы-

канаўчай улады. Пры гэтым гаворка не аб нейкім абмежаванні іншых улад (заканадаўчай, судовай). На іх кампетэнцыі вызначыла ўлада замаку на робіць. Яна заклікае ажыццявіць уладныя функцыі ў рамках сваіх функцый, пашыраючы толькі межы і аб'ём гэтых функцый у адносінах да падпарадкаваных органаў кіравання, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый.

Таму наўрад ці садзейнічаюць паспяховаму выкананню ўрада сваіх функцый нярэдка сустракаюцца групы народных дэпутатаў аб яго адстаўцы. Несумнянна, калі Рэспубліка Беларусь не пагарзіцца ў хаос, то ў многім дзякуючы канструктыўнай дзейнасці яе ўрада.

Вядома, ёсць неабходнасць рэарганізацыі парламента Рэспублікі: перавод яго на прафесіянальную аснову, скарачэнне колькасці ўдзельнікоў у структурным апарату і г. д. Пры правядзенні такога роду пераўтварэнняў Вярхоўны Савет можа быць ўсталяваны рэальны патрабаванні адносна ўсіх дэпутатаў, улічваючы іх жадаючы працаваць на прафесіянальнай аснове, выбар дзейнасці — парламентарыя ці на нейкай штатнай пасадзе і інш. У той жа час наўрад ці можна назваць канструктыўнай працягавую аб распуску парламента.

У цяперашняй вельмі складанай эканамічнай і сацыяльнай абстаноўцы цяжка прагназаванне, якім па сваёй арыентацыі, прафесіянальнаму ўзроўню будзе новавыбраны дэпутатскі корпус. Можна толькі меркаваць, што будучы выбар-

ны людзі, якія прытрымліваюцца больш праймы, умеранай або цэнтрыскай аріентацыі. Але ім і іншым для таго, каб павысіць якасць і ўзровень працы, хоць бы на ўзроўні абласных Вярхоўнага Савета, спатрэбіцца нямаля часу, так неабходна для «спакройнай, плыўнай работы».

Нарэшце, незадаволенасць раскошай з'явілася б скіраванне намагаючы дэпутатаў Вярхоўнага Савета, урада, мясцовых Саветаў, грамадзян на арганізацыю і правядзенне перадынальных баталій, замест таго, каб канцэнтравалі іх на пошуку выйсця краіны з крызісу, ажыццяўленні практычных мераў па стабілізацыі эканомікі і г. д. Нельга не звярнуць увагі і на тое, што дэятарныя роспуску Вярхоўнага Савета і правядзенне выбараў запатрабуюць вялікай па аб'ёму і працягласці тэрмінах работы. Яна можа зацягнуцца ў лепшым выпадку х каля 1993-га, ці пачатку 1994 года. Вярхоўны Савет, урад рэспублікі могуць адаптавацца, уключаючы ў работу не раней, чым праз паўгода. Значыць, Вярхоўны Савет, урад Рэспублікі Беларусь змогуць пачаць нармальна працаваць мінімум праз 3 гады.

Але доўгачаканне грамадзянін не бязмежнае. Можна доўга мучыць і мёртвае невыліку частку насельніцтва, можна на працягу нейкага часу мучыць значную частку насельніцтва, але нельга бясконца доўга мучыць усіх ці большую частку насельніцтва.

Віктар ШАБАЙЛА, доктар юрыдычных навук.

«Армія цяпер трымаецца на чыстым энтузіязме»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Менавіта мы неспачываем, напрыклад, палітыка самалёта Шушкеева. Карацей кажучы, нягледзячы на ўсе беды, якія завалілі на нашу галаву, парак у паракіўнах ППА ёсць.

— Парак — гэта не толькі баявая падрыхтоўка ваішч падначаленых, але і маральны дух, палітыка-выхавальная работа, гаворачы старымі тэрмінамі.

— Чаму старымі? Змест змяніўся, а выхавальны абаронаў Радзімы нам усё роўна трэба. Увогуле, выхавальная пра-

нас цяпер вядзецца па чатырох напрамках. Першы — патрыятычнае выхаванне. Соцыялізацыя і выхаванне гісторыі Беларусі. Карыстаемся пры гэтым «Гісторыяй патрыятызму Беларусі» і нарысам да яе аб гісторыі свецкай Беларусі. Хоць у нас пакуль што на ўсё воейскіх тэмаў да гэтага няма. Другі напрамак — ваішчскае выхаванне. Трэці — правасуддзе. Без выхавання закону Беларусі нам нельга. Ну і, нарэшце, чыстыя — эстыетычнае выхаванне. Тут шмат улічваем увагі рэлігіі, праграма да сабе святароў. А раз у тыдзень абавязкова пра-

вадзім у кожным падраздзяленні культурнае мерапрыемства — паход у музей, тэатр, царкву. Канспектыванне на паліцыях праца класікаў марксізму-ленінізму спрабавем знайсці больш грунтоўна і цікава замяну. Мне здаецца, што гэта ў нас атрымаецца.

— Вы казалі, патрыятычнае выхаванне, а ці засталася ўвогуле такое паняцце, як «любоў да сваёй Радзімы»?

— Вядома. Гэта паняцце ёсць і будзе. Без гэтага нічога ў нас не атрымаецца — не залежнасці, ні свабоды ў сапраўдным сэнсе гэтага слова.

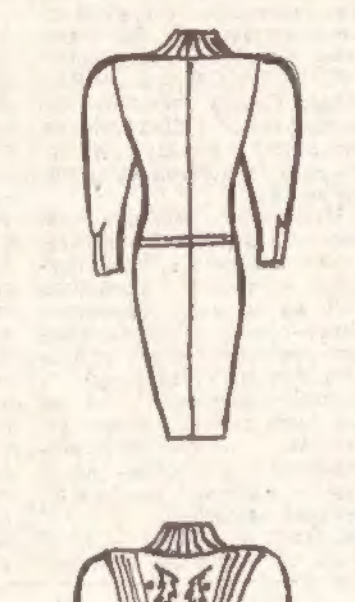
Мы цяпер шмат глядзім на Захад. Дык вось, у Швайцарыі кожны (і) малады чалавек павінен адслужыць год і 8 месяцаў, інакш за 35 гадоў з яго будучы вылічаць паўтара працэнта яго даходаў. У нас жа пры абавязковым усеагульным ваішчскаму абавязку служыць толькі кожны чыстэры.

Я не хачу заганаць усіх маладых людзей у казармы, але з паўсённым ачарненнем ваішчскага абавязку перад сваёй Радзімай мы далёка не пойдзем.

Гутарыў
Аляксандр КУТЫШ.

ЯК ВІШ ПРЫГОЖАЙ

Скамбінуйце сабе сукенку

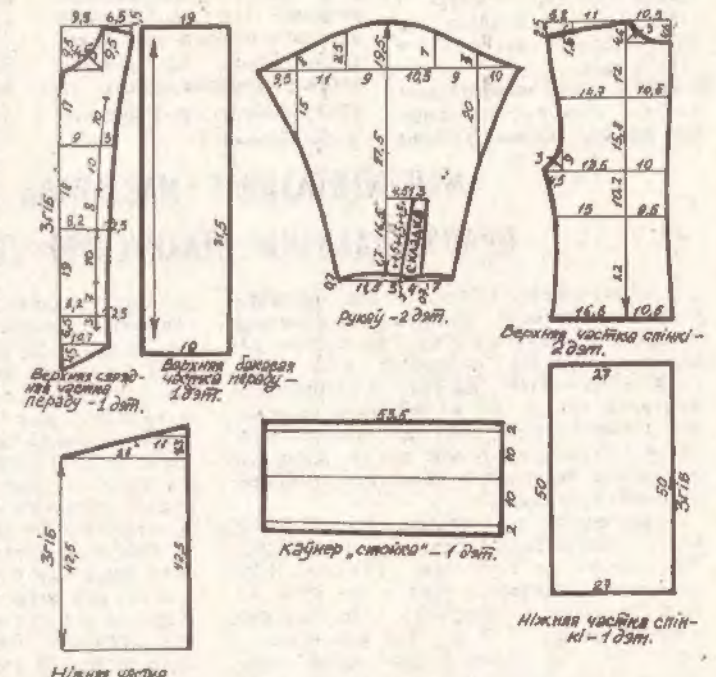
Цёплым вяснавым днём вам прыяма будзе проста выйсці на вуліцу ці выпраўляцца на працу ў добра пакараны сукенцы, якая злёгка падкрэслівае прывабнасць вашай фігуры, да твару і аформлена ў сучасным стылі. Каб навішч такую сукенку, вам спатрэбіцца 2 м аднакаляровай тканіны (пры шырыні 1 м 40 см) і кавалек трыкаціжнага палатна ў тон асноўнай матэрыі. Трыкаціжнае палатно вам патрэбна для таго, каб выкарыць канвер «стойку» і бакавыя часткі пераду сукенкі. Акрамя гэтага, спатрэбіцца кнопкі і матэрыял для выканання аплікацыі на цэнтральнай частцы пераду. Каб даламагчы вам, мы змяшчам выкарытак мадэлі прапануемай сукенкі. Размер — 164 — 96 — 104. Выкарыта дзецця ў значна памешчаным выглядзе. Таму тлумачым.

Як карыстацца выкарыткай
Прапануемая выкарытка сукенкі дадзена без прыпуску на шыў. Лічбавыя абазначэнні на ёй — у сантыметрах. Каб перавесці выкарытку ў натуральную велічыню, трэба адлічыць на міліметровай паперы велічыню, указаныя на чаржы, залучыць усе кропкі і абвесці кантуры лякал. Неабходна таксама перанесці ўсе надпісы і меткі. На тна-

ніне кожную дэтал трэба размяшчаць па нітцы асновы. На чаржы гэта паказана тонкай лініяй са стрэлкамі-вектарамі на канцах. Памятайце, што выкарытка дадзена на ўмоўна прапарцыянальную фігуру. Таму кожная жанчына павіна падагнаць яе пад свае меры і формы.

Раім прыпускі на абшы-вальныя шыў даваць 0,5—0,7 см, на шыўальныя — 1—1,5 см, на падгін нізу вырабу — 5—7 см, на падгін нізу рукавоў — 3—4 см.

Матэрыял да друку падрыхтавала
Марыя ДАБЖЫНСКАЯ.

ДЛЯ ВАС, ЗАБУДОУШЧЫКІ

доскі, брусы, вагонка — галоўныя «дэзіяны» асобы. Яны ўсюды — на першым павярсе і на мансардах, даху і цяпілцы, неадкупна.

Уважлівы чытач заўважыць, што падваі — абавязкова прыналежнасць праектаў-папярэднікаў тут зусім адсутнічае.

прыхожой. Ёмка лясвічка з паваротам на 90 градусаў выяўляе ў першым павярсе. А тут некалькі «дэроў» — у даху спальні (яны бы блізкія, роўныя), хол і балкн.

Прадугледжана таксама абавязкова «дэталі» дамоў, як прыхожой. З кухні асобныя дзверы вядуць у цяпілку.

Мансарда — гэта той жа другі павярх, што і ў ранейшых праектах. У яе мы патрапім з

знешняй сценцы з дрэўляных каркасаў, абштых глыбавымі дошкамі. Дах двухскільны на дрэўляных кроках.

Для будаўніцтва такога дома патрэбны: цэменту — 4,5 тны, сталі — 0,8 тны, бетону — 18 куб. м, лесаматэрыялаў — 32 куб.мэтры. Кошт дома да перадак — 20,6 тыс. рублёў.

Аб'ём будаўніцтва — 355,8 куб. м, плошча забудовы — 82,1 кв. м, а сумарная — 89,6 кв. м.

У заключэнне план размеркавання памяшканняў і «падсобак». Яны маюць сваю нумарацыю. (Апошняя лічба плошча ў квадратных метрах):

1. Агульны пакой 15,7
2. Кухня 7,9
3. Прыхожыя 5,0
4. Тэраса 11,1
5. Цяпілка 9,3
6. Туалет 1,0
7. Гарж 19,1
8. Спальня 12,1
9. Спальня 12,1

10. Хол 5,0
11. Балкн 2,6
12. Склад 3,5
Прыпададзі адрас, па якім можна звязацца з інстытутам: 220123, г. Мінск, вул. В. Харужай, дом 13/61, пакой 317. Тэлефон для давадзак 33-74-27.

Кожны заказчык можа прапанаваць свае задумкі і меркаванні. Карацей — нейкія свае «капрызы». Архітэктары ў сісцэлі тэрміны ўнясуць у праект патрэбныя змены.

Мікалай ЧАХОУСКИ.

Дом на любви густ

Ёсць толькі склеп. Тэкі дом добра пабудаваны не месцы, дзе вельмі блізка ад паверхні знаходзіцца вілігца, — побач з крыніцай, на беразе рэчкі ці ручая, магчыма, нават непадалёк ад балотца. Астанія выгоды, безумоўна, тут як тут.

Галоўны ансамбль пакояў і памяшканняў на першым павярсе. Агульны пакой амаль кубічнай формы — дастаткова прасторны, утульны і светлы. Да яго прымыкае кухня і прыхожыя. З кухні асобныя дзверы вядуць у цяпілку.

